

კოტე (იაკობ) მესხი

„კოტე – არტისტი, დრამატურგი, კარგი ფელეტონისტი, ოხუნჯი იყო. მან მოსწრებული სიტყვა პასუხი იცოდა“.

ნატო მესხის მოგონება
მეუღლეზე – კოტე მესხის შესახებ

კოტე მესხი ქუთაისში 1857 წლის 21 მარტს დაიბადა. ნათლობის დროს იაკობი დაარქვეს, მაგრამ მშობლები თავიდანვე მოფერებით კოტეს ეძახდნენ.

კოტეს მამა სიმონ მესხი ღარიბი იმერელი აზნაური იყო. მას ცოლად მალლაკელ აზნაურის ანდრია მარჯანიშვილის ქალი მაგდანი ჰყავდა (ანდრია მარჯანიშვილი სახელგანთქმული რეჟისორის, კოტე მარჯანიშვილის ბაბუა გახლდათ). კოტე თორმეტ დედმამიშვილთა შორის მერვე იყო. იმ ოჯახისა, რომელმაც ქვეყანას შესძინა მთელი რიგი საზოგადო მოღვაწეები: სერგო, კოტე, ეფემია, დავითი, ივანე.

დანყებიანი სწავლა ქუთაისის საქალაქო სკოლაში მიიღო, ხოლო საშუალო განათლება თბილისის რეალურ სასწავლებელში გააგრძელა.

ცნობილი თეატრმცოდნის, ს. გერსამიას ცნობით: „თბილისში მონაფეობის დროს კოტე თეატრსაც გაეცნო. არ გაუშვებდა არც ერთ ქართულ წარმოდგენას, რომ არ დასწრებოდა. ხშირი სტუმარი იყო რუსული თეატრის და ოპერისაც. სასცენო ხელოვნება მასზე დიდ შთაბეჭდილებას ახდენდა და შეუყვარდა კიდევ. უფრო მეტიც თვითონაც აღეძრა სცენაზე მუშაობის სურვილი. მაგრამ ამისთვის საჭირო იყო მოხერხებული დრო. და ეს დროც დადგა...“

მწერალმა, საზოგადო მოღვაწემ კირილე ლორთქიფანიძემ, 1874 წელს თბილისში საქველმოქმედო წარმოდგენა გამართა. კ. მესხიც პირველად სწორედ მაშინ წარსდგა მაცურებლთა წინაშე და შეასრულა გზირის როლი ილ. ჭავჭავაძის პიესაში „სცენები მიროვი პერსდნიკთან“. სცენაზე პირველად გამოსვლის შესახებ თავად კ. მესხი წერდა: „ამავე წელს ტფილისში ერთ ქართულ წარმოდგენას დავესწარი, რომელიც პატივცემული კირილე ლორთქიფანიძის მეთაურობით გაიმართა. აღადგენდნენ ილ. ჭავჭავაძის „სცენებს“. ეს წარმოდგენა ჩემთვის იმით იყო შესანიშნავი, რომ მე პირველად გამოვდიოდი სცენაზე, ვთამაშობდი გზირის როლს, უმნიშვნელოს, მაგრამ ჩემს მედიდურობას საზღვარი არ ჰქონდა, როცა შიშველ სახეზე დიდი ულვაშები დამაკრეს. ისე ვიბერებოდი, თითქოს ჩემზე დიდი კაცი ქვეყანაზე არც დაბადებულაო...“

1875-79 წწ. კ. მესხი ქუთაისის სცენისმოყვარეთა წრის მსახიობი იყო.

1879 წლიდან, თბილისში მუდმივი ქართული პროფესიული თეატრის აღდგენის შემდეგ, იგი დასის მსახიობია. რეჟისორ გ. თუმანიშვილის ხელმონერილ ხელშეკრულებაში ვკითხულობთ: „ნოემბერს 1879 წელს, მივიღე ტრუპაში წევრად კ. მესხი, რომელმაც უნდა აასრულოს იმერლის და სხვა კომიკ-ბუფის და დრამატული მოარშიყის როლები და მიიღოს თვეში ათი მარკა...“

1879 წელსვე კოტე მესხი პარიზის თეატრების გასაცნობად გაემგზავრა, საიდანაც იგი თავის ძმას, ივანეს წერდა: „მარსელში სარა ბერნარი ვნახე სცენაზე. კინალამ გადამრია. თუმცა მისი ლაპარაკი არ მესმოდა, მაგრამ თამაშს ვხედავდი და ტანში მაცივებდა“-ო.

მოგვიანებით საქართველოში დაბრუნებულმა კ. მესხმა 1885 წელს ქუთაისის თეატრს ჩაუყარა საფუძველი, რის შესახებაც ჟურნალი „თეატრი“ წერდა: „მეტად სასიამოვნო და საყურადღებო მოვლენად უნდა ჩაითვალოს ქართული დრამატული თეატრის დაარსება საქართველოში.“

ამ ხნის მანძილზე, კ. მესხი გარდა მსახიობობისა, პერიოდულად ვ. აბაშიძესთან ერთად თეატრის ანტიკონსერვაციონობასაც ითავსებდა.

1888 წელს ქუთაისის ენვია იმპერატორი ალექსანდრე III. სტუმრის დასახვედრად ააგეს პატარა ხის პავილიონი, რომელიც მოგვიანებით უნდა დანგრეულიყო, რადგან იმხანად

თეატრი შენობის გარეშე იყო, კ. მესხმა გადაწყვიტა პავილიონი თეატრად გადაეკეთებინა. მართლაც, დასანგრევად განწირული პავილიონი ქალაქის ხელმძღვანელობამ მას იჯარით, 10 წლის ვადით გადასცა. ი. ზარდალიშვილის მოგონებით, „სახლი, უკვე „ბალის თეატრი“ მართლაც, რომ საუცხოო სანახავი იყო და ხალხიც დიდის ხალხისით ესწრებოდა წარმოდგენებს.“ 1894 წ. თეატრის შენობის დანვის შემდეგ, მუშაობა განაგრძო თბილისის ქართულ თეატრში მახიობად და რეჟისორად.

კოტე მესხი 1906 წლიდან ცოტა ხანს ბაქოში ცხოვრობდა და საფუძველი ჩაუყარა ქართული წარმოდგენების სისტემატურად გამართვის ტრადიციას. ხშირად მიემგზავრებოდა გასტროლებზე ქუთაისში, ბათუმსა და საქართველოს სხვადასხვა ქალაქებსა თუ დაბებში. ასრულებდა როგორც დრამატულ, ასევე კომედიურ და ტრაგიკულ როლებსაც. სულ შესრულებული აქვს 250-მდე როლი და დადგა 100-ზე მეტი სხვადასხვა ჟანრის პიესა. მათ შორის: ბომარშეს „ფიგაროს ქორწინება“, ჯ. ფლეტჩერის „ესპანელი მღვდელი“, ე. სკრიბის „ჭიქა წყალი“, უ. შექსპირის „სირანო დე ბერჟერაკი“, ე. დიუმენუასა და ა. დენერის „დონ სეზან დე ბაზანი“ და სხვა. ამავე დროს, დანერა და თარგმნა 20-ზე მეტი პიესა, რომლებიც ქართული თეატრის სცენაზე იდგმებოდა. მის მიერ შესრულებული როლებიდან აღსანიშნავია: ივანიკა, იომონი (გ. ერისთავის „ძუნწი“, და „დავა“), გოგია დიაკონი, ლევანი (დ. ერისთავის „სამშობლო“), შვილი (ი. ჭავჭავაძის „დედა და შვილი“), ანანია (ა. სუმბათაშვილ-იუჟინის „ლალატი“), ოტია ჯოლია (გ. გუნიას „და-ძმა“), ჩაცკი (ა. გრიბოედოვის „ვაი ჭკუისაგან“), ხლესტაკოვი, ოსიპი (ნ. გოგოლის „რევიზორი“), ჟადოვი (ა. ოსტროვსკის „შემოსავლიანი ადგილი“), რასპლიუჟევი (ა. სუხოვო-კობილინის „კრეჩინსკის ქორწინება“), სკაპენი, ტარტიუფი (მოლიერის „სკაპენის ცულუტობა“, „ტარტიუფი“), ოტელო, ხუმარა, პეტრუჩიო (უ. შექსპირის „ოტელო“, „მეფე ლირი“, „ჭირვეულის მორჯულება“), ფიგარო (ბომარშეს „ფიგაროს ქორწინება“), ბენ აკიბა (კ. გუცკოვის „ურიელ აკოსტა“), კარლოსი (შილერის „ყაჩაღები“) და სხვა.

1906 წელიდან კ. მესხის რედაქტორობით თბილისში გამოდიოდა გაზეთი, რომელსაც ერქვა „პატარა გაზეთი“.

1910 წელს, თბილისში დრამატული საზოგადოების ინიციატივით კოტე მესხს სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილე გადაუხადეს.

1914 წლის 15 მაისს კოტე მესხი გულის მანკით გარდაიცვალა.

კოტე მესხის პირადი საარქივო ფონდი

ბიოგრაფიული და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის ამსახველი მასალა

1. კოტე (იაკობ) სიმონის ძე მესხის დაბადების მონუმბა, გაცემული საქართველოს იმერეთის მმართველობის მიერ.

1866 წ. 21 ივნისი (მონუმბას აქვს რუსეთის იმპერიის სამი ბეჭედი ორთავიანი არწივის გამოსახულებით). ხელნაწერი. მელანი. რუსულ ენაზე. 2 გვ.

2. მონუმბა – ატესტატი კ. მესხისა, გაცემული ქუთაისის სასწავლებლის დირექციის მიერ 1872 წელს, რომელშიც აღნიშნულია, რომ კოტე (იაკობ) მესხი სწავლობდა მოსამზადებელ კლასში 1866 წლის სექტემბრამდე და გამოეთიშა სწავლას მე-3 კლასიდან 1872 წლის ივლისს.

1872 წ. ივლისი. ქ. ქუთაისი (მონუმბას აქვს რუსეთის იმპერიის ბეჭედი, პლომბის სახით, ორთავიანი არწივის გამოსახულებით). ხელნაწერი. მელანი. დასტამბული. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

3. კოტე მესხის მე-2 კლასში ყოფნის საატესტაციო ნიშნები, გაცემული ქუთაისის გიმნაზიის მიერ (მასალა წარმოდგენილია გრ. ხუნდაძისა და ქუთაისის გიმნაზიის არქივიდან. გადმოწერილია სათეატრო მუზეუმის დირექტორის – გ. ბუხნიკაშვილის მიერ).

1868-1869 წწ. ხელნაწერი. მელანი. ქართულ და რუსულ ენებზე. 1 გვ.

4. ქუთაისის სათავადაზნაურო დეპუტატთა კრების ბრძანება გაცემული მასზედ, რომ ნესტორი, კოტე (იაკობი) და დავითი ნამდვილად არიან სიმონ ივანეს ძე მესხის შვილები. ბრძანებას აქვს რუსეთის იმპერიის ორი ბეჭედი ორთავიანი არწივის გამოსახულებით.

1872 წ. ქ. ქუთაისი. ხელნაწერი. მელანი. რუსულ ენაზე. 6 გვ.

5. ტფილისის ქართველ თავადაზნაურთა საკრებულოს გადანვეტილება კოტე მესხის ფულის გადარიცხვის შესახებ.

1910 წ. ქ. ტფილისი. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

6. კოტე მესხის მამის, სიმონ ივანეს ძე მესხის სახელზე გაცემული მონუმბა პენსიის დანიშვნის შესახებ.

1875 წ. 8 მარტი. ხელნაწერი. მელანი. რუსულ ენაზე. 3 გვ.

7. კოტე მესხის მამის, სიმონ ივანეს ძე მესხის ატესტატი, გაცემული ქუთაისის საოლქო სასამართლოს მიერ.

1853-1856 წწ. ქ. ქუთაისი (ატესტატს აქვს რუსეთის იმპერიის ორი ბეჭედი ორთავიანი არწივის გამოსახულებით). ხელნაწერი. მელანი. რუსულ ენაზე. 4 გვ.

8. ქუთაისის სამხედრო გუბერნატორის წერილი კოტე მესხის მამის, სიმონ ივანეს ძე მესხის შორაპნის მაზრაში დანიშვნის შესახებ.

1867 წ. 12 ივლისი. ქ. ქუთაისი. ხელნაწერი. მელანი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

9. სიმონ ივანეს ძე მესხის ქვრივის მ. მარჯანოვას განცხადება-თხოვნა სამემკვიდრეო მიწებისა და ბავშვზე მეურვეობის დანესების შესახებ.

1887, 1881, 1879 წწ. ქ. ქუთაისი. ხელნაწერი. მელანი. რუსულ ენაზე. 5 გვ.

10. ქუთაისის სამხარეო ოლქის შინაგან საქმეთა უფროსის მიერ გაცემული საბუთი, კოტე მესხის მამის სიმონ ივანეს ძე მესხის პოლიციის პრისტავად დანიშვნის შესახებ ქუთაისის მაზრაში.

1875 წ. 21 იანვარი. ქ. ქუთაისი. ხელნაწერი. მელანი. რუსულ ენაზე. 2 გვ.

11. კავკასიის მთავარმართებლის ადგილობრივი კანცელარიის მიერ გაცემული ბრძანება, კ. მესხის მამის სიმონ ივანეს ძე მესხის სახელზე პენსიის დანიშვნასთან დაკავშირებით.

1873 წ. 11 ივნისი. ქ. ტფილისი. ხელნაწერი. მელანი. რუსულ ენაზე. 2 გვ.

12. ფორმულიარული სია (სამსახურეობრივი სია) კოტე მესხის მამის სიმონ ივანეს ძე მესხისა. შედგენილი ქუთაისის სასამართლოს მიერ.

1866 წ. 27 მაისი. ქ. ქუთაისი. ხელნაწერი. დასტამბული. მელანი. რუსულ ენაზე. 29 გვ.

13. ფორმულიარული სია (სამსახურეობრივი სია) კოტე მესხის მამის სიმონ ივანეს ძე მესხისა, შედგენილი ქუთაისის სასამართლოს მიერ.

1879 წ. აგვისტო. ხელნაწერი. დასტამბული. მელანი. რუსულ ენაზე. 7 გვ.

14. ფორმულიარული სია (სამსახურეობრივი სია) კოტე მესხის მამის სიმონ ივანეს ძე მესხისა, შედგენილი ქუთაისის სასამართლოს მიერ.

1869 წ. 9 აგვისტო. ქ. ქუთაისი. ხელნაწერი. ნაბეჭდი. მელანი რუსულ ენაზე. 14 გვ.

15. კ. მესხისა და მისი ძმების ნეტორისა და დავითის აზნაურობის დამტკიცების განჩინება, გაცემული 1872 წლის 10 ივნისს, ქუთაისის სათავადაზნაურო სადეკუტატო საკრებულოს მიერ.

1872 წ. 10 ივნისი. ქ. ქუთაისი. ხელნაწერი. მელანი. რუსულ ენაზე. 14 გვ.

16. კ. მესხის დის, ნინო სიმონის ასულ მესხის დაბადების მოწმობა.

1869 წ. ხელნაწერი. მელანი. რუსულ ენაზე. 2 გვ.

17. კ. მესხის ძმის, დავით სიმონს ძე მესხის დაბადებისა და ნათლობის მოწმობა. მოწმობას აქვს რუსეთის იმპერიის სამი ბეჭედი ორთავიანი არწივის გამოსახულებით, ასევე ქუთაისის ნოტარიუსის აბდუშელიშვილის ერთი ბეჭედი.

1866 წ. ხელნაწერი. მელანი. რუსულ ენაზე. 2 გვ.

18. კ. მესხის ძმის, დავით სიმონის ძე მესხის დაბადების მოწმობა.

1866 წ. ხელნაწერი. მელანი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

19. მოწმობა მესხების გვარისადმი აზნაურობის მინჭების შესახებ. ხელს აწერენ აზნაურები, ასევე კნიაზი – აბაშიძე.

1849 წ. (მოწმობას აქვს რუსეთის იმპერიის სამი ბეჭედი ორთავიანი არწივის გამოსახულებით). ხელნაწერი. მელანი. ქართულ და რუსულ ენებზე. 4 გვ.

20. პირობის წერილი მესხების მიერ მთანმინდის მთის დაცვის შესახებ. ხელს აწერენ მესხთა გვარის წარმომადგენლები: აზნაური სპირიდონ მესხი, აზნაური სიკო მესხი, აზნაური სიმონ მესხი.

წ. (?). იანვარი. ხელნაწერი. მელანი. 2 გვ.

21. ხელშეკრულება თეატრის შენობის არენდით ალების შესახებ. ხელშეკრულება დადებულია, ერთი მხრივ, კ. მესხსა, ვ. გუნიასა და, მეორე მხრივ, ტფილისის სათავადაზნაურო გუბერნიის კომისიას შორის.

1897 წ. ხელნაწერი. მელანი. რუსულ ენაზე (ასლი). 4 გვ.

22. პირობები სათავადაზნაურო თეატრის შენობის არენდით გაცემის შესახებ. ხელშეკრულება დადებულია ვ. გუნიას, კ. მესხისა და დაგმაროვას შორის.

1897 წ. 1 მარტი. ხელნაწერი. მელანი. რუსულ ენაზე. 2 გვ.

23. წინასწარი პირობა. ხელშეკრულება თბილისის სათავადაზნაურო თეატრის არენდით გაცემის შესახებ. ხელშეკრულება დადებული კოტე მესხსა და დაგმაროვას შორის.

1898-1899 წწ. ხელნაწერი. მელანი. რუსულ ენაზე. 21 გვ.

24. ხელშეკრულება თეატრის არენდით გადაცემის შესახებ ლიუმეერის სინემატოგრაფიისთვის.

1897 წ. 10 სექტემბერი. ხელნაწერი. მელანი. რუსულ ენაზე. 3 გვ.

ეპისტოლარული მემკვიდრეობა

კოტე მესხის წერილები მეუღლისადმი

25. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს პარიზში ყოფნის პერიოდზე. გამოფენებზე, ახალ სასახლეებზე, „მაშინებსა“ და სხვადასხვა გამოგონებებზე.

წელი (?). 13 ივნისი. ქ. პარიზი. ავტოგრაფი. მელანი. 4 გვ.

26. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს თანხის შესახებ, რომელსაც უგზავნის 114 მანეთის ოდენობით.

18 (?) წ. 5 ივნისი. პარიზი. ავტოგრაფი. მელანი. 4 გვ.

27. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს კ. ბაქრაძეზე, რომელიც ოთხი დღეა მასთან იმყოფება. მისი ძმის, ივანეს ავადმყოფობასა და ფინანსურ პრობლემებზე.

წელი (?). 20 ივნისი. ქ. ტფილისი. ავტოგრაფი. მელანი. 3 გვ.

28. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს, რომ ელოდება მისგან წერილებს და რომ საცხოვრებლად გადადის სხვაგან, კანდელაკის (მაისურაძის ქვრივი) სახლში.

უთარილო. ქ. ქუთაისი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

29. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს წარმოდგენის შესახებ, რომელიც 28 აგვისტოს გაიმართება. მოიხსენიებს ძმა დათიკოს და ანდრეუშა რულაძეს, რომელმაც პიესა „კრეჩინსკის ქორწილი“ თარგმნა.

1885 წ. 21 აგვისტო. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

30. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს წარმოდგენის შესახებ, რომელიც ახლო მომავალში გაიმართება. ასევე პირად საკითხზე.

წელი (?). 16 ოქტომბერი. ქ. ქუთაისი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

31. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს პიესა „თამარ ცბიერის“ შესახებ, რომლის დადგმასაც აპირებს ახლო მომავალში.

წელი (?). 2 ოქტომბერი. ქ. ქუთაისი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

32. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. თხოვს აცნობოს პეტრეს (?) ადგილსამყოფელი. ასევე მოიხსენიებს ვასო აბაშიძეს.

უთარილო. ქ. ქუთაისი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

33. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს დედის გარდაცვალების შესახებ. მოიხსენიებს ძმებს: ნესტორს, ივანეს და დათიკოს, რომელნიც ფინანსურად ძლიერ დაეხმარნენ. ასევე პირად საკითხზე.

1891 წ. 3 მარტი. ქ. ქუთაისი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

34. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს ქართული თეატრის სხვადასხვა საკითხებსა და ფინანსურ პრობლემებზე. მოიხსენიებს ავალიშვილსა და საფაროვას.

წელი (?) 25 აგვისტო. ქ. ტფილისი. ავტოგრაფი. მელანი. 3 გვ.

35. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს, რომ აღარ მიემგზავრება მოსკოვს და ელოდება მის ჩამოსვლას. ასევე პირად საკითხზე.

წელი (?). 14 ივნისი. ქ. ტფილისი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

36. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს ფინანსური პრობლემების შესახებ.

უთარილო. ავტოგრაფი. მელანი. 1 გვ.

37. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერილში მოიხსენიებს: ფეფიკოს (ეფემია), კატოს, კეკეს და ვარლამ ჭილაძეს. ასევე წერს ფინანსური პრობლემების შესახებ.

წელი (?). 9 ოქტომბერი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

38. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს, რომ შაბათს, 6 აპრილს უნდა იყოს ტფილისში, რადგან დანიშნულია კომიტეტის საღამო, რომელშიც თავად იღებს მონაწილეობას.

უთარილო. ავტოგრაფი. მელანი. 1 გვ.

39. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს წარმოდგენის შესახებ, რომელიც წარმატებით გაიმართა. ასევე პირად საკითხზე.

უთარილო. ავტოგრაფი. მელანი. 1 გვ.

40. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს ფინანსური პრობლემების შესახებ.

ასევე პირად საკითხზე.

წელი (?). 31 აგვისტო. ავტოგრაფი. მელანი. 1 გვ.

41. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს, რომ იყო საგურამოში. წუხს წაგებული 40 მანეთის შესახებ. მოიხსენიებს: ზალიკოს (?), მიშა ქუთათელაძესა და ვასილს (?). აინტერესებს დაწვრილებით მისი ძმის, დათიკოს ცოლის შერთვის ამბავი.

წელი (?). 25 ივნისი. ავტოგრაფი. მელანი. 1 გვ.

42. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს, რომ ახლო მომავალში მიემგზავრება იტალიასა და ინგლისში. ასევე, დღესასწაულის შესახებ, რომელიც 14 ივლისს გაიმართება პარიზში.

წელი (?). 8, 26 ივნისი. ქ. პარიზი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

43. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს ქართული დრამატული თეატრის შენობის შესახებ.

189 (?). 21 აპრილი. ქ. ტფილისი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

44. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს გერმანიაში შესაძლო გამგზავრებასთან დაკავშირებით.

წელი (?). 18 ივლისი. ქ. პარიზი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

45. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. მოიხსენიებს: ჭყონიას (?), პეტრე ყიფიანს (თეატრის არენდასთან დაკავშირებით). ასევე, პალიკოს (?) და კნინა ორბელიანის ქვრივს.

წელი (?). 22 სექტემბერი. ქ. პარიზი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

46. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი, ბილეთების შოვნასთან დაკავშირებით. მოიხსენიებს: ნიკოლაძეს (?) და გიორგი წერეთელს.

წელი (?). 14 მარტი. ავტოგრაფი. მელანი. 3 გვ.

47. კოტე მესხი წერილი ნატო მესხისადმი. წერს მის მიერ შექმნილ თეატრალურ პატარა წრეზე. ასევე წარმოდგენის შესახებ, რომელიც უახლოეს მომავალში გაიმართება.

წელი (?). 25 აგვისტო. ქ. ქუთაისი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

48. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს საქართველოში ჩამოსვლის შესახებ.

წელი (?). 3, 21 ივნისი. ქ. პარიზი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

49. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს მორიგ წარმოდგენაზე (?), რომელიც 15 სექტემბერს გაიმართება. აგრეთვე ბილეთების შოვნასთან დაკავშირებით მოიხსენიებს გიორგი წერეთელს.

წელი (?). 1 სექტემბერი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

50. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს თავის ბენეფისზე, რომელიც 19 თებერვალს გაიმართა ქუთაისში. აგრეთვე, დათიკო მესხის მიერ შესანიშნავად ნათამაშებ როლებზე „კინტოსა“ და „ციმბირელზე“.

1889 წ. 10 თებერვალი. ქ. ქუთაისში. ავტოგრაფი. მელანი. 4 გვ.

51. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს დედის ავადმყოფობის შესახებ. წერილში მოიხსენიებს ივანესა და ვარლამს სხვადასხვა საბუთებთან დაკავშირებით.

1889 წ. 1 ივნისი. ქ. ქუთაისი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

52. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს სპექტაკლ „ოტელოს“ შესახებ. მოიხსენიებს ცენზორ რაფიელ ერისთავს, რომელმაც პიესა „რუსთაველში“ მოქმედ პირთა გვარები ორბელიანი, ამირეჯიბი, ამილახვარი ამოაშლევინა. ასევე, მოიხსენიებს დავით ერისთავს, ვანო მაჩაბელს; პიესებს: „შეშლილ“ და „რუსთაველს“.

1890 წ. 10 იანვარი. ქ. ტფილისი. ავტოგრაფი. მელანი. 3 გვ.

53. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წუხს მეუღლის ჯანმრთელობაზე. მოიხსენიებს: ივანეს, ფეფიკოს და კეკეს (წერილი დაწერილია „ყოველდღიურ საპოლიტიკო და სალიერატურო გაზეთ „დროებას“ ბეჭდიან ფურცელზე).

უთარილო. ავტოგრაფი. მელანი. 4 გვ.

54. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს კითხვებს, რომლებზეც დაუყოვნებლივ სურს პასუხი. ასევე ფინანსურ პრობლემებზე.

წელი (?) 14 ოქტომბერი. ქ. ქუთაისი. ავტოგრაფი. მელანი. 3 გვ.

55. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს წარმოდგენების: „შეშლილისა“ და „ბაიყუშის“ შესახებ, რომელიც ახლო მომავალში გაიმართება.

უთარილო. ავტოგრაფი. მელანი. 1 გვ.

56. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს წარმოდგენის შესახებ, რომელიც უახლოეს მომავალში გაიმართება. ასევე ახლად შექმნილი თეატრალური წრის შესახებ.

წელი (?). 27 სექტემბერი. ქ. ქუთაისი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

57. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. სთხოვს, დაუყოვნებლივ ჩავიდეს მასთან ქუთაისში.

წელი (?). 29 აგვისტო. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

58. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. მოიხსენიებს შაბუროვს, რომელსაც ატანს მისდამი მიწერილ წერილს და ჯანმრთელობის გასაუმჯობესებლად, თხოვს, მიაკითხოს ექიმს.

წელი (?). 25 სექტემბერი. ქ. ქუთაისი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

59. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. მოიხსენიებს შაბუროვს (?), ასევე, სწერს მეუღლის ჯანმრთელობაზე.

წელი (?). 23 სექტემბერი. ქ. ქუთაისი. ავტოგრაფი. მელანი. 4 გვ.

60. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი, ვალთან დაკავშირებით. მოიხსენიებს: სამუილოვს, დათიკო მიქელაძესა და ვალერიან გუნიას. ასევე წერს თეატრის წარმატების შესახებ (წერილი დაწერილია ყოველდღიურ გაზეთ „ცნობის ფურცელის“ ბლანკიან ფურცელზე).

1896 წ. ქ. ქუთაისი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

61. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს ფინანსური პრობლემების შესახებ.

1889 წ. 1 ივნისი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

62. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს, რომ მიემგზავრება ოზურგეთში, ძნელადის ცოლის (?) კონცერტში მონაწილეობის მისაღებად.

1889 წ. 20 ივნისი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

63. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. პირადი ხასიათის წერილი.

წელი (?). 1 ოქტომბერი. ქ. ქუთაისი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

64. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. მოიხსენიებს კონიას (?) ბორჯომში ჩასვლასთან დაკავშირებით.

წელი (?). 13 ივლისი. ქ. ტფილისი. ავტოგრაფი. მელანი. 3 გვ.

65. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. მოიხსენიებს: ნესტორს, კატო აბელოვს, ლიზას ფინანსურ პრობლემებთან დაკავშირებით.

წელი (?). 8 სექტემბერი. ქ. ქუთაისი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

66. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს საქართველოში მოქმედი თეატრების შესახებ.

უთარილო. პარიზი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

67. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს, რომ ნახა პიესა „სამშობლო“, გადაკეთებული ოპერად დიდ ოპერაში.

წელი (?). 4-21 ივნისი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

68. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. პირადი ხასიათის წერილი.

1900 წ. პეტერბურგი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

69. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერილი ეხება გოგოლაშვილისა და კ. მესხის ბენეფისს. ასევე იხსენიებს პიესა „ციმბირელს“ და ვასო აბაშიძის ჯერ-ჯერობით უცნობ პიესას.

წელი (?). 28 იანვარი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

70. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს მის მიერ არჩეულ რუსულ და უნგრულ ანსამბლებზე და მათთან თანამშრომლობის შესახებ.

1901 წ. 7 ივლისი. ქ. ტფილისი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

71. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს თავის შთაბეჭდილებებს 1908 წელს მოსკოვში გამართულ აღ. სუმბათაშვილ-იუჟინის საღამოს შესახებ.

1908 წ. ქ. მოსკოვი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

72. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი, როლის მიღებასთან დაკავშირებით. მოიხსენიებს მარო მაჩაბელს.

1885 წ. 19 სექტემბერი. ქ. ქუთაისი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

73. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს წარმოდგენის შესახებ, რომელიც 22 ან 23 აგვისტოს გაიმართება. მოიხსენიებს: კეკეს, ფეფიკოს (ეფემია), ანიჩკას.

წელი (?). 12 აგვისტო. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

74. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს ჟურნალ „თეატრის“ გამოცემის შესახებ.

უთარილო. პარიზი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

75. კოტე მესხის წერილი მეუღლის, ნატო მესხისადმი. წერს, რომ ელიან სტუმრებს და მათ საპატივსაცემოდ გაიმართება ვახშამი.

უთარილო. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

76. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წუხს მეუღლის ჯანმრთელობაზე.

წელი (?). 12 სექტემბერი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

77. კოტე მესხის პირადი ხასიათის წერილი ნატო მესხს.

წელი (?). 10 სექტემბერი. ქ. ქუთაისი. ავტოგრაფი. მელანი. 3 გვ.

78. კოტე მესხის პირადი ხასიათის წერილი მეუღლეს, ნატო მესხისადმი.

წელი (?). 3-15 ივლისი. ქ. პარიზი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

79. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. სთხოვს, შეატყობინოს მისი ჯანმრთელობის ამბავი.

1885 წ. 17 აგვისტო. ქ. ქუთაისი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

80. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს ტფილისში ჩამოსვლის შესახებ.

წელი (?). 21 ივლისი, 8 აგვისტო. ქ. პარიზი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

81. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს, რომ პარიზს ეწვივნენ მღვდელი ლამბაშიძე, თედო სახოკია, დოკტორი მხეიძე, ნიკო ლოლობერიძე და სხვები.

წელი (?). 16-29 ივლისი. ქ. პარიზი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

82. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს სპექტაკლ „ანტონის“ წარმატებაზე.

წელი (?). 23 იანვარი. ქ. ქუთაისი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

83. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი, მის ოჯახში ვიზიტთან დაკავშირებით. მოიხსენიებს სოლომონ ისაკიჩს.

წელი (?). 23 სექტემბერი. ქ. ქუთაისი. ავტოგრაფი. მელანი. 1 გვ.

84. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს წარმოდგენაზე, რომელიც წარმატებით გაიმართა. სამომავლო გეგმებზე. ასევე პიესა „კრეჩინსკის ქორწინების“ შესახებ.

ნელი (?). 31 აგვისტო. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

85. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. მოიხსენიებს ვარლამს (?) და კეკეს ფულთან დაკავშირებით.

უთარილო. ავტოგრაფი. მელანი. 1 გვ.

86. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს, რომ დანიშნეს ბანკში მე-4 შემფასებლად და თხოვს ჩამოვიდეს ქუთაისში.

ნელი (?). 20 ოქტომბერი. ქ. ქუთაისი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

87. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს ფინანსური პრობლემების შესახებ. მოიხსენიებს: კეკეს (ფულთან დაკავშირებით) და კოლია გამრეკელს.

ნელი (?). 7 ოქტომბერი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

88. კოტე მესხის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს დიდი მთავრის ჩამოსვლის შესახებ.

ნელი (?). 6 ოქტომბერი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

89. კოტე მესხის პირადი ხასიათის წერილი ნატო მესხისადმი.

ნელი (?). 27 აგვისტო. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

90. კოტე მესხის პირადი ხასიათის წერილი ნატო მესხისადმი.

ნელი (?). 21 აგვისტო. ქ. ქუთაისი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

91. კოტე მესხის პირადი ხასიათის წერილი ნატო მესხისადმი.

უთარილო. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

92. კოტე მესხის პირადი ხასიათის წერილი ნატო მესხისადმი.

ნელი (?). 6 სექტემბერი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

93. კოტე მესხის პირადი ხასიათის წერილი ნატო მესხისადმი.

ნელი (?). 23 აგვისტო. ქ. ქუთაისი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

კოტე მესხის წერილები

94. კოტე მესხის წერილი არტემ ახნაზაროვისადმი. წერს თავისი პიესებისა და თეატრის გადაკეთების შესახებ. ასევე პიესა „სამშობლოზე“ და თანხაზე, რომელიც თეატრის გადაკეთებას დასჭირდა.

1891 წ. 13 დეკემბერი. ქ. ქუთაისი. ავტოგრაფი. მელანი. ქართულ და რუსულ ენაზე. 4 გვ.

95. კოტე მესხის წერილი არტემ ახნაზაროვისადმი. წერს ა. სუმბათაშვილ-იუჟინის 4 მოქ. დრამის „ბორკილის“ დიდ წარმატებაზე.

1890 წ. 14 დეკემბერი. ავტოგრაფი. მელანი. ქართულ და რუსულ ენაზე. 1 გვ.

96. კოტე მესხის წერილი ვასო აბაშიძისადმი. უზიარებს ალ. სუმბათაშვილ-იუჟინის საღამოზე მიღებულ შტაბეჭდილებებს, სადაც თავად გამოვიდა სიტყვით.

1908 წ. 9 თებერვალი. ავტოგრაფი. მელანი. ქართულ და რუსულ ენაზე. 1 გვ.

97. კოტე მესხის წერილი ქართული დრამატული საზოგადოებისადმი. წერს თანხმობას მომავალი სეზონიდან ქართულ თეატრში ნორმალურ პირობებში სამსახურზე.

უთარილო. ავტოგრაფი. მელანი. 1 გვ.

98. კოტე მესხის წერილი შიოსადმი (მღვიმელი). წერს პარიზულ ცხოვრებაზე და ფინანსური პრობლემების შესახებ. ასევე სთხოვს გაუგზავნოს ფული, რომელიც მას ერგება.

1900 წ. 24 ივნისი. ქ. პარიზი. ავტოგრაფი. მელანი. ქართულ და რუსულ ენაზე. 1 გვ.

99. კოტე მესხის სიტყვა წარმოთქმული ალ. სუმბათაშვილ-იუჟინის იუბილეზე (ბეჭდით ვარიანტს თან ერთვის ლექსები, რომლებიც წარმოთქმულ იქნა საქართველოს სტუდენტთა და მოსკოვში მცხოვრებ თამნამემამულითა მიერ).

1908 წ. ავტოგრაფი. მანქ. ნაბეჭ. რუსულ ენაზე. 4 გვ.

წერილები კოტე მესხისადმი

100. ნატო მესხის წერილი კოტე მესხისადმი. წერს, როგორც კი ფინანსურ პრობლემებს მოაგვარებს მაშინვე გაემგზავროს მასთან.
უთარილო. ავტოგრაფი. მელანი. 4 გვ.

101. მსახიობ სიმონ ივანიძის წერილი კოტე მესხისადმი. სთხოვს, დაუბრუნოს პიესა „სამხედრო ბანკში“, რომელსაც „ვერის სახალხო თეატრის“ ბეჭედი აქვს.
1914 წ. 29 ოქტომბერი. ავტოგრაფი. მელანი. 1 გვ.

102. ს. მელიქიშვილის წერილი კოტე მესხისადმი. სთხოვს, დაეხმაროს დავიდოვს (?) ბილეთების გაყიდვასა და თეატრის შოვნაში. მოიხსენიებს: ილიკო ჭავჭავაძეს და ნესტორ მესხს.
1895 წ. 10 მარტი. ავტოგრაფი. მელანი. 1 გვ.

103. ელენე ანდრონიკოვის წერილი კოტე მესხისადმი. ეკითხება ჩამოსვლის თარიღს და ახსენებს, რომ 9 ოქტომბრს გაიმართება წარმოდგენა. ასევე წერს მასთან თანამშრომლობის შესახებ.
წელი (?). 2 ოქტომბერი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

104. ნუცა ჩხეიძის წერილი კოტე მესხისადმი. უარს ამბობს ტფილისში გამგზავრებაზე, რადგან გაურკვეველია მისი ბენეფისის ამბავი.
უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. 4 გვ.

105. ნუცა მესხის წერილი კოტე მესხისადმი. სთხოვს სამი დღის მანძილზე უშოვოს პიესები: „დოქტორ შტოკმანი“ და „ედა გაბლერი“, რომლებიც სათარგმნელად სჭირდება.
წელი (?). 11 აგვისტო. აბასთუმანი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

106. დავით მესხის წერილი კოტე მესხისადმი. წერს, რომ კოტესთვის საინტერესო იქნება მისი საკუთარი პიესა: „ბორემენ“, ფ. ფილიპის 3 მოქ. დრამა: „ეკლიანი გზა“ და იბსენის „მოლანდებანი“.
1899 წ. 16 იანვარი. ავტოგრაფი. მელანი. 1 გვ.

107. დავით მესხის წერილი კოტე მესხისადმი. წერს, რომ არ აქვს საშუალება ჩავიდეს ქუთაისში ფინანსური პრობლემების გამო და მარტო ვერ შეძლებს პარიზში მისი გამგზავრების მოწყობას.
1900 წ. 22 ივნისი. ავტოგრაფი. მელანი. 1 გვ.

108. დავით მესხის წერილი კოტე მესხისადმი. წერს 1906 წლის დაპატიმრებებთან დაკავშირებით. მოხსენიებულნი არიან: მოსე (?), ვარლამ ჭილაძე და სერგო ჯაფარიძე. ასევე მესხიშვილი (?), რომელმაც სცენიდან პოლიტიკური სიტყვა წარმოთქვა, რის გამოც თეატრი მეორე დღეს დახურეს, ხოლო დავითი (?) და მესხიშვილი (?) უანდარმერიაში დაიბარეს.
1906 წ. 1 თებერვალი. ქ. ქუთაისი. ხელნაწერი. მელანი. 4 გვ.

109. დავით მესხის წერილი კოტე მესხისადმი. თხოვს, რომ „სიკოია“ („სიკოია ლენჩი“ კომ. 3 მოქ. გადმოკეთებული დავით მესხის მიერ. პირველად დაიდგა 1899 წ. 18 თებერვალს ტფილისში) დააბეჭდინოს გაზეთ „ივერია“-ში, „სიროკომლის“ (დაუსრულებელი კომედია) სცენა კი „მოამბე“-ში.
1895 წ. 26 ივნისი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

110. დავით მესხის წერილი კოტე მესხისადმი. სთხოვს რუსული გაზეთების შოვნას. ასევე ატყობინებს პირად საკითხებს.
უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

111. მიხეილ ქორიძის (ქორელი) წერილი კოტე მესხისადმი. წერს, რომ ნუცა (ჩხეიძე) ვერ ახერხებს ჩასვლას გადაღლილობის გამო.
წელი (?). 13 მაისი. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

112. ნიკო ნიკოლაძის წერილი კოტე მესხისადმი. სთხოვს, რომ გაუგზავნოს ნიგნი

„Хозя́йственный строи́тель“. ასევე წერს ფინანსური პრობლემების შესახებ.
1895 წ. 9 თებერვალი. ფოთი. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

113. ივანე მჭედლიძის წერილი კოტე მესხისადმი. სთხოვს, რომ გაუგზავნოს პიესა „თამარ ბატონიშვილი“, რომელიც უნდა დადგან ავლაზრის სახალხო თეატრში (წერილი დაწერილია „ავლაზრის ქართული სახალხო წარმოდგენების მმართველი წრის“ ბლანკიან ფურცელზე).
1914 წ. 19 აპრილი. ქ. ტფილისი. ავტოგრაფი. მელანი. 1 გვ.

114. ვალერიან გუნიას წერილი კოტე მესხისადმი. წერს, რომ ვინაიდან 1895 წელს ქუთაისის თეატრის შენობა დაინვა და დასი დაიშალა, ამიტომ კოტესა და მის დას ეფემიას, ვალერიან გუნია და სათეატრო ამხანაგობა სთავაზობს ტფილისში ჩამოსვლას და სათეატრო სეზონის ჩატარებას.
1894 წ. 15 ოქტომბერი. ბლანკი. ავტოგრაფი. მელანი. 3 გვ.

115. ვალერიან გუნიას წერილი კოტე მესხისადმი. ატყობინებს, რომ კოტე და ეფემია მესხები, მთელი სეზონით მიწვეულნი იქნებიან ტფილისში. ასევე სთავაზობს სხვადასხვა პიესებს.
1894 წ. 13 ნოემბერი. ხელნაწერი. მელანი. ქართულ და რუსულ ენაზე. 4 გვ.

116. ვალერიან გუნიას წერილი კოტე მესხისადმი. სთხოვს დახმარებას თეატრის არენდისა და გაზეთის გამოსაშვებად.
1900 წ. ქ. პარიზი. ავტოგრაფი. მელანი. 1 გვ.

117. ეფემია (ფეფიკო) მესხის წერილი კოტე მესხისადმი. სთხოვს გადასცეს კომიტეტს მისი პირობები და შეატყობინოს პასუხი. ასევე წერს ქუთაისის ბენეფისის შესახებ და სთხოვს მიაწოდოს პიესები როლებსთვის: „ოტ ლუბვი“ „დევა ნოდროსტკა დენიზა“.
უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

118. ეფემია მესხის წერილი კოტე მესხისადმი. სთხოვს რჩევას მისი გასტროლების შესახებ, რასაც ვალერიან გუნია სთავაზობს.
ნელი (?). 27 სექტემბერი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

119. ეფემია მესხის წერილი კოტე მესხისადმი მისი ქუთაისში სეზონზე მიწვევის შესახებ. მოიხსენიებს ვ. გუნასა და მესხიევს, რომლისგანაც მიიღო წერილი როლთან დაკავშირებით.
ნელი (?). 10 სექტემბერი. ხელნაწერი. მელანი. 3 გვ.

120. ივანე მესხის წერილი კოტე მესხისადმი. სთხოვს შუამდგომლობას მომღერალ ვაშოსკისთან, რათა მან მონაწილეობა მიიღოს 14 იანვარს „სალამო“-ში.
1901 წ. 15 დეკემბერი. ქ. ბათუმი. ბლანკი. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

121. ივანე მესხის წერილი კოტე მესხისადმი. წერს, რომ 1895 წელს ბათუმში უნდა გამართულიყო ქართული სკოლის სასარგებლოდ „სალამო“, სადაც მონაწილეობა უნდა მიეღო ბათუმში არსებულ ქოროს. ასევე, კოტეს წერს, რომ ლოტბარის არყოფნის გამო, რომ მან სთხოვოს რატილს (იოსებ) გაუწიოს ხელმძღვანელობა ხელსაყრელი პირობებით.
1895 წ. 9 მაისი. ქ. ბათუმი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

122. ივანე მესხის წერილი კოტე მესხისადმი, ბათუმში არჩევნების ჩატარებასა და შედეგების შესახებ. წერს, რომ არჩევნებს ილია (ჭავჭავაძე) დაესწრო. ასევე მოიხსენიებს არჩევნების წევრებს: ვარლამს (?), ლოლუას (?), ალიოშას (?), ბრიუგენს (?), მალინოვს (?), ალავერდოვს (?), ბაიანს (?), კარა-ალა-ზადეს.
უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. 4 გვ.

123. ივანე მესხის წერილი კოტე მესხისადმი. წერს, რომ 14 იანვარს, ბათუმში გაიმართება „ქართული სალამო“ და სთხოვს მონაწილეობის მიღებას სხვა გამოჩენილ მსახიობებთან ერთად. მოიხსენიებს მსახიობებს: კ. ყიფიანს, ვ. აბაშიძეს, ეფემია (ფეფიკო) მესხს და ნ. გაბუნიას. ასევე წინასწარ ულოცავს ახალი წლის დადგომას.
1895 წ. 31 დეკემბერი. ქ. ბათუმი. ავტოგრაფი. მელანი. 3 გვ.

124. ივანე მესხის წერილი კოტე მესხისადმი. სალამოს მოწყობისთვის სთხოვს დახმარებას. ასევე წერს ვოდევილზე „დათვი“, რომლის შეცვლას ან ჩანაცვლებას ითხოვს სხვა კომედიით.

წელი (?). 4 იანვარი. ავტოგრაფი. მელანი. 4 გვ.

125. ივანე მესხის წერილი კოტე მესხისადმი. სთხოვს შუამდგომლობას მომღერალ კაპიონსკისთან, რათა მონაწილეობა მიიღოს 14 იანვრის „სალამო“-ში.

1900 წ. 2 დეკემბერი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

126. ივანე მესხის წერილი კოტე მესხისადმი. წერს ფინანსური პრობლემების შესახებ. ასევე შვილ სიმონიკაზე, რომელიც მოსკოვში ისტორია-ფილოლოგიის ფაკულტეტზე ჩაირიცხა.

1905 წ. 23 სექტემბერი. ქ. ბათუმი. ხელნაწერი. მელანი. 2 გვ.

127. ივანე მესხის წერილი კოტე მესხისადმი. წერილი ეხება 14 იანვარს სალამოს, „ქართული თეატრის დღის“ საზეიმოდ ჩატარებას. სალამოს მოსაწვევე სტუმართა შორის მოხსენიებული არიან: ქართველ მომღერალთა ქორო, მომღერლები ოპერიდან, ქართული ვოდევილების შემსრულებლები. დასები: „საზანდარისა“ და „განდევილი“. ასევე ილია ჭავჭავაძე, ერისთავი (?), კავსაძე (?), ვასო აბაშიძე, კოტე ყიფიანი, ნატო გაბუნია და მაკო საფაროვა.

1899 წ. 12 დეკემბერი. ხელნაწერი. მელანი. 2 გვ.

128. ივანე მესხის წერილი კოტე მესხისადმი. წერს, რომ 14 იანვარს ქართული სალამოსთვის კარგარეთელის, რატილისა და სხვა ხელოვანთა მოწვევა სურს.

1896 წ. 12 დეკემბერს. ქ. ბათუმი. ბლანკი. ხელნაწერი. მელანი. 4 გვ.

129. ივანე მესხის წერილი კოტე მესხისადმი. წერს თავად მუხრანსკისთან შექმნილ პრობლემებზე მიწასთან დაკავშირებით, რომელიც თვითნებურად მიითვისა. ამ საკითხთან დაკავშირებით, თავად მუხრანსკის საქმე გატანილ იქნება საბჭოზე, რათა ქალაქმა დაიბრუნოს კუთვნილი ტერიტორია.

უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. 2 გვ.

130. ივანე მესხის წერილი კოტე მესხისადმი. წერს ქალაქის თავის არჩევნებზე. საუბრობს თ. ანდრონიკოვის (ანდრონიკაშვილი) ქალაქის თავად არჩევასთან დაკავშირებით. მოხსენიებული არიან: ბ. ჩოლოყაშვილი და გალიცინი.

1901 წ. 30 დეკემბერი. ხელნაწერი. მელანი. 4 გვ.

131. ივანე მესხის წერილი კოტე მესხისადმი. სთხოვს 14 იანვრის სალამოზე მომღერალმა ქალებმა: ენკვისტმა და მარშალმა მიიღონ მონაწილეობა.

1896 წ. 15 დეკემბერი. ქ. ბათუმი. ბლანკი. ხელნაწერი. მელანი. 2 გვ.

132. ივანე მესხის პირადი ხასიათის წერილი კოტე მესხისადმი. მოხსენიებული არიან: ფეფიკო (ეფემია) მესხი, ნინო ლორთქიფანიძე, დიმიტრი ბაქრაძე.

უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. 4 გვ.

133. ივანე მესხის წერილი კოტე მესხისადმი. წერს დედის ავადმყოფობის შესახებ. მოიხსენიებს: ნატოს (კოტეს მეუღლე) და ფეფიკო (ეფემია) მესხს.

წელი (?). 26 აპრილი. ხელნაწერი. მელანი. 4 გვ.

134. ევგენი ფურცხვანიძის წერილი კოტე მესხისადმი. სთხოვს, რომ კოტემ შეასწოროს, ხოლო შემდეგ დადგას მისი პიესა „პონტიელი პილატე“.

1913 წ. 5 ივლისი. ქ. ბაქო. ხელნაწერი. მელანი. 4 გვ.

135. ვ. ბეჟანიშვილის წერილი კოტე მესხისადმი. საუბარია თეატრის შენობის უქონლობის შესახებ. ასევე ერთ-ერთ ქართულ ეკლესიაზე, რომელშიც ქართულის ნაცვლად რუსულად აღევლინება წირვა-ლოცვა.

უთარილო. ქ. ქუთაისი. ხელნაწერი. მელანი. 4 გვ.

136. ივანე მაჩაბლის წერილი კოტე მესხისადმი. წერს, რომ უგზავნის „ოტელოს“ თარგ-

მანის 1 მოქმედებას. სთავაზობს შეისწავლოს ოტელოს როლი. ითამაშოს ჯერ ტფილისში, ხოლო შემდეგ ქუთაისში. ასევე წერს იაგოს როლის შესახებ, რომელიც კოტე ყიფიანმა შესანიშნავად შეასრულა.

1888 წ. 12 თებერვალი. ქ. ტფილისი. ხელნაწერი. მელანი. 2 გვ.

137. კონია მესხის წერილი კოტე მესხისადმი, ფინანსური პრობლემების შესახებ.

1897 წ. 9 იანვარი. ქ. ზუგდიდი. ხელნაწერი. მელანი. 2 გვ.

138. კონია მესხის წერილი კოტე მესხისადმი. წერს, რომ დაამთავრა ფორსის დრამატული სპექტაკლის „ვინოვენის“ თარგმნა და თხოვს, რომ კიდევ გამოუგზავნოს სხვა პიესები. მოიხსენიებს ზალიკო ჭავჭავაძეს მასთან სამსახურის დაწყებასთან დაკავშირებით.

წელი (?). 22 ოქტომბერი. ხელნაწერი. მელანი. ქართულ და რუსულ ენებზე. 2 გვ.

139. ნანია მესხის წერილი კოტე მესხისადმი. საქართველოში ალ. სუმბათაშვილ-იუჟინის „ლალატან“ დაკავშირებით წამოწყებული დავის შესახებ. მოხსენიებულნი არიან: ექიმი ამირეჯიბი (?), ეფემია მესხი და ნინო ჩხეიძე.

უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. 6 გვ.

140. ნანიკო გამრეკელის წერილი კოტე მესხისადმი. წერს კოტეს, რათა სუმბათოვს თხოვოს პროტექცია გაუწიოს მის შვილებს. მოიხსენიებს კოტე მარჯანოვს (მარჯანიშვილი), ალგიცუმოვას და თამარა ილუმენიას (სავარაუდოდ უნდა იყოს კოტე მარჯანიშვილის და, დედა თამარი), რომელმაც პროტექცია გაუწია კოტეს დისშვილებს კონსერვატორიის დირექტორ იპოლიტოვ-ივანოვთან.

წელი (?). 27 ოქტომბერი. ქ. მოსკოვი. ხელნაწერი. მელანი. 4 გვ.

141. ნანიკო გამრეკელის წერილი კოტე მესხისადმი. წერს თავისი დუხჭირი მატერიალური მდგომარეობის შესახებ. სთხოვს, რომ ბაბუცამ ალ. სუმბათაშვილს წერილი გადასცეს, რათა მან უშუამდგომლოს „ქალაქის თავთან“, ნიკოლაი ივანეს ძე გუჩკოვთან, „უპრავაში“ ან ლომბარდში სამსახურის დაწყებასთან დაკავშირებით. ასევე მოიხსენიებს კ. ბაქრაძეს.

წელი (?). 20 აგვისტო. ქ. მოსკოვი. ხელნაწერი. მელანი. 4 გვ.

142. ალექსანდრე გამრეკელის წერილი კოტე მესხისადმი. წერს ვალის შესახებ, რომელიც დუხჭირი მატერიალური პირობების გამო, ჯერ კიდევ ვერ დაუბრუნა.

წელი (?). 18 თებერვალი. ქ. ქუთაისი. ხელნაწერი. მელანი. 3 გვ.

143. კოლა გამრეკელის წერილი კოტე მესხისადმი. წერს კოტე მესხის ძმის, დავით მესხის ვექილობის შესახებ. სთხოვს სახელმწიფო ბანკის ჩინოვნიკ კოიძესთან (?) 91/2 „დე-სატინა“ მარმარილოს გორაში მისაცემი თანხის დადგენას.

უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. 2 გვ.

144. კ. აბაშიძის წერილი კოტე მესხისადმი, ვექილებსა და ფინანსურ დავალიანებასთან დაკავშირებით. მოიხსენიებს დავით ტარანიშვილს, გრიშა წერეთელს, ვალერიან გუნიასა და მამალაძეს (?).

უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. 2 გვ.

145. ნესტორ მესხის წერილი კოტე მესხისადმი. წერს მადნის მოპოვების პერსპექტიული საქმის შესახებ. მოიხსენიებს: ილიკო ჭიჭინაძეს, ივანე მესხს, კონიას (მესხი), ანდრიუშას (მესხი).

1900 წ. 22 ნოემბერი. ქ. ბათუმი. ხელნაწერი. მელანი. 2 გვ.

146. ანიკოს (?) წერილი კოტე მესხისადმი. სწერს, რომ უგზავნის გიორგი ქოჩაკიძის (ჭალადიდელი) სურათებს. წუსხს, რომ დანარჩენი სურათები აქვს ნიკოლაძეს (?), რომელიც ვლადიკავკაზში იმყოფება.

წელი (?). 23 აპრილი. ავტოგრაფი. მელანი. 3 გვ.

147. დომენიკა ერისთავის წერილი ნატო მესხისადმი. წერს, კოტე მესხის პარიზში გამგზავრების შესახებ. მოკლედ აღწერს თავის შთაბეჭდილებებს იმდროინდელი მოსკოვისა და პეტერბურგის ცხოვრების ირგვლივ. მოიხსენიებს: თედო კიკვაძეს, მუხრანსკის (?), ივანე და ნესტორ მესხებს.

- 1900 წ. 1 იანვარი. ქ. პეტერბურგი. ხელნაწერი. მელანი. 2 გვ.
148. სიმონ მესხის პირადი ხასიათის წერილი კოტე მესხს.
წელი (?). 28 აპრილი. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.
149. მ. ე. დეკოტის მოკითხვის ბარათი კოტე მესხისადმი. მოხსენიებულნი არიან: პა-
ლიკო (?) და სიმონიძე (?).
1900 წ. 14 სექტემბერი. ხელნაწერი. მელანი. ფრანგულ და ქართულ ენებზე. 2 გვ.
150. ღია ბარათი (?) კოტე მესხისადმი.
1907 წ. 19 აპრილი. ქ. რომი. ხელნაწერი. მელანი. იტალიურ ენაზე. 1 გვ.
151. მოკითხვის ბარათი (?) ნატო მესხისადმი. მოხსენიებულნი არიან: ფეფიკო (ეფ.
მესხი) და ცუცა (?).
1909 წ. ქ. ბათუმი. ხელნაწერი. მელანი. ქართულ და რუსულ ენებზე. 1 გვ.
152. ქეთოს (?) მოკითხვის ბარათი კოტე მესხის ოჯახისადმი.
1910 წ. 16 აპრილი. ქ. ბათუმი. ხელნაწერი. მელანი. ქართულ და რუსულ ენაზე. 1 გვ.
153. მოკითხვის ბარათი (?) კოტე მესხისადმი. სთხოვს, გაუგზავნოს ქართული სცენები
და პიესები ნათარგმნი რუსულ ენაზე, რათა მისმა მასწავლებელმა მასთან ერთად შეისწავ-
ლოს ქართველ მწერალთა ნაწარმოებები. მოხსენიებულნი არიან: ნინა (?) და გოგი (?).
1904 წ. 2 ოქტომბერი. ხელნაწერი. მელანი. რუსულ ენაზე. 2 გვ.
154. ნიურას (?) დაბადების დღის მისალოცი ღია ბარათი ეკატერინე კონსტანტინეს
ასულისადმი. უსურვებს ყოველივე საუკეთესოს.
1907 წ. 23 დეკემბერი. ქ. ბათუმი. ხელნაწერი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.
155. ღია ბარათი (?) კოტე მესხისადმი.
უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.
156. ნუცას (?) მოკითხვის ბარათი ნატო მესხისადმი. სწერს კონსტანტინეპოლში
მგზავრობის შესახებ. მოხსენიებულნი არიან: გელაშვილები, ფეფიკო (ეფ. მესხი) და შალვა.
1906 წ. 15 (?). კონსტანტინეპოლი. ხელნაწერი. მელანი. ქართულ და რუსულ ენაზე. 1 გვ.
157. სიმონ მესხის ბარათი ნატო მესხისადმი, კატუმას (?) მშობიარობის შესახებ.
1916 წ. 13 ივლისი. ქ. ბათუმი. ხელნაწერი. მელანი. ქართულ და რუსულ ენებზე. 1 გვ.
158. მოკითხვის ბარათი (?) კოტე მესხისადმი.
1918 წ. 20 აგვისტო. ხელნაწერი. მელანი. ქართულ და ფრანგულ ენებზე. 1 გვ.
159. ნინო თარხან-მოურავის მოკითხვის ბარათი კოტე მესხისადმი.
1918 წ. 1 ოქტომბერი. ხელნაწერი. მელანი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.
160. ქეთოს (?) მოკითხვის ბარათი ნატო მესხისადმი, ქუთაისში გამგზავრების შეს-
ახებ.
წელი (?). ხელნაწერი. მელანი. ქართულ და რუსულ ენებზე. 1 გვ.
161. დორა კიკნაძის ღია ბარათი კოტე მესხისადმი. სურს, აცნობოს სად იყიდება
ი. გრიშაშვილის ლექსები. მოიხსენიებს ვ. სარაჯიშვილს.
უთარილო. დ. ალექსანდროვსკი. ხელნაწერი. მელანი. ქართულ და რუსულ ენებზე. 2 გვ.
162. მოკითხვის ღია ბარათი (?) ნატო მესხისადმი.
1910 წ. 7 სექტემბერი. ქ. მოსკოვი. ხელნაწერი. ფანქარი. ქართულ და რუსულ ენებზე.
1 გვ.
163. მოკითხვის ერთობლივი წერილი დედისგან, ნუცასგან (?) და რძლისგან (?) ნატო
მესხისადმი. წერილში მოხსენიებულნი არიან: კეკე, ნაკაშიძე (?) და კოტე მესხი. ასევე
სპექტაკლი „ესპანელი აზნაური“.
1888 წ. 9 დეკემბერი, ქ. ქუთაისი. ხელნაწერი მელანი. 2 გვ.

164. დედა მარიამის პირადი ხასიათის წერილი ნატო მესხისადმი.
უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

165. მიხეილ ლობჯანიძე. „კოტე მესხი“ (გარდაცვალებიდან 10 წლის შესრულების გამო).
უთარილო. ნაბეჭდი. ჩასწორებული მელნით. 2 გვ.

166. კოტე მესხისადმი მიძღვნილი საიუბილეო მილოცვა ლექსად (ავტორი უცნობია).
1910-1911 წწ. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

შემოქმედებითი მოღვაწეობის ამსახველი მასალა

მისალოცი ადრესები და წერილები კოტე მესხის სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით

167. ქალაქის მცხოვრებთა მისალოცი წერილი კოტე მესხისადმი სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით (ჩასწორებული ფანქრით).
1910 წ. ხელნაწერი. მელანი. ფანქარი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

168. ალ. თუთაევის საიუბილეო მილოცვა კოტე მესხისადმი სასცენო მოღვაწეობის 30 წლისთავთან დაკავშირებით. ილუსტრირებული.
1910 წელი. ხელნაწერი. მელანი. 2 გვ.

169. ალექსანდრე ჯაბადარის მისალოცი ბარათი კოტე მესხისადმი სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით. ალ. ჯაბადარის ავტოგრაფით.
1910 წ. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

170. ტფილისის თვითმმართველობის მოხელეთა ჯგუფის საიუბილეო მილოცვა კოტე მესხის სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით. ხელს აწერენ: ვ. დავიდოვა, კოტე ხახანაშვილი, გრ. ქურდიანი, ნ. ქუმსიაშვილი-დალაქიშვილი და ი. ვანაძე.
1910 წ. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

171. საყმაწვილო ჟურნალ „ნაკადულის“ რედაქტორის, ნინო ნაკაშიძის, მილოცვა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

172. თავად ნინო ორბელიანის მისალოცი ლექსი ექსპრომტი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ავტოგრაფი. მელანი. 1 გვ.

173. იოსებ გრიშაშვილის მისალოცი ლექსი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ავტოგრაფი. მელანი. 1 გვ.

174. ტფილისის ქართველ თავად-აზნაურთა საკრებულოს საიუბილეო მილოცვა კოტე მესხისადმი სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით. ხელს აწერს საკრებულოს თავმჯდომარე ნ. საგინაშვილი.
1910 წ. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

175. ი. პიესეცკის ლექსი მიძღვნილი კოტე მესხისადმი სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ავტოგრაფი. მელანი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

176. ტფილისის, ავლაბრის სახალხო წარმოდგენების მმართველთა მილოცვა კოტე მესხისადმი სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ხელნაწერი. მელანი. ილუსტრირებული. 2 გვ.

177. ტფილისის ქართული გიმნაზიის მასწავლებელთა კორპორაციის მისალოცი ადრესი, კოტე მესხის სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

178. სომხური სცენის მსახიობთა მისალოცი წერილი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

179. თომა პუსას ლექსი მიძღვნილი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1911 წ. 4 იანვარი. ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.

180. სომეხი საზოგადოების მისასალმებელი სიტყვა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ხელნაწერი. მელანი. 2 გვ.

181. ქართული თეატრის მუშების მისალოცი ადრესი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით. ადრესის მეორე გვერძე არის ე. შენეიას ნახატი ფანქარში შესრულებული.
1910 წ. 21 ქრისტეშობა (დეკემბერი). ხელნაწერი. ნახატი. 2 გვ.

182. ბაქოს ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების მისალოცი ადრესი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით. ხელს აწერენ: მ. თაქთაქიშვილი, ს. კვიციანი, გელოვანი (?), თევდოშვილი (?), დ. ჯორჯიკია, რ. ნაცვლიშვილი, ვ. ახვლედიანი, მ. კალანდარიშვილი, ვ. ხუჭუა.
1910 წ. დასტამბული. ავტოგრაფებით. 2 გვ.

183. ტფილისის ქართული ფილარმონიული საზოგადოების მისალოცი ადრესი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით. ხელს აწერს თავმჯდომარის მაგიერ – გ. თულაშვილი.
უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

184. კოტე მესხის სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილეს მომწყობი კომისიის დადგენილება, რომელიც ქუთაისის საიუბილეო კომიტეტმა გადაიხადა 1910 წლის 18 დეკემბერს ქუთაისის თეატრში. ხელს აწერენ: მ. ანჯაფარიძე, ილ. ჩიქოვანი, ა. კრინიცი, ივანე პურადაშვილი, გ. ნათაძე, გ. გორდაძე, ა. წერეთლისა, ე. ნიკოლაძე, ნ. ფანცხავასი, მ. გველესიანისა, რ. გაბუნიასი, კ. ბაქრაძე, მ. ქორიძე, შალვა დადიანი, რ. კანდელაკი, დ. კლდიაშვილი, ს. რობაქიძე, ვ. ურუშაძე, ფ. ფილიპოვი, მ. ორაგველიძე, მ. ბერიაშვილი და პ. გოკიელოვი.
1911 წ. დასტამბული. 1 გვ.

185. ქუთაისის მკურნალთა საზოგადოების მისალოცი წერილი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1911 წ. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

186. ქუთაისის სომხური საზოგადოების მილოცვა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1911 წ. 1 იანვარი. ხელნაწერი. მელანი. რუსულ ენაზე. 2 გვ.

187. ა. კორძიას მისალოცი ლექსი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910-1911 წწ. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

188. ქუთაისის მუშებისა და ნოქრების მილოცვა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910-1911 წწ. ხელნაწერი. მელანი. 2 გვ.

189. ქუთაისელთა მისალმება კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910-1911 წწ. დასტამბული. 2 გვ.

190. სამტრედიის რკინიგზის მუშების მილოცვა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910-1911 წწ. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

191. ქუთაისის მოქალაქეთა მილოცვა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით. მოქალაქეთა მამასახლისი: ი. პ. გოგოლაშვილი.
1910-1911 წწ. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

192. ქუთათურ ქალთა საზოგადოების მისალოცი ადრესი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1911 წ. დასტამბული. 1 გვ.

193. ქუთაისის ქართველ მომღერალთა გუნდის მისალოცი წერილი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით
1910-1911 წწ. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

194. გუჯაბიძის მისალოცი ლექსი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1911 წ. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

195. გორის ქართველ ქალთა წრის მისალოცი წერილი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით. წრის სახელით, ხელს აწერს მაირიამ გრიგოლის ასული კეზელი.
1911 წ. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

196. გორის სახალხო უნივერსიტეტის მისალოცი წერილი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910-11 წ. ხელნაწერი. მელანი. 2 გვ.

197. ბათუმის რუსული დრამატული ჯგუფის მისალოცი ადრესი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით. ხელს აწერენ ბათუმის რუსული დრამატული ჯგუფის წევრები.
1911 წ. დასტამბული. ავტოგრაფით. რუსული ენაზე. 1 გვ.

198. ბათუმის ქართველი საზოგადოების მისალოცი ადრესი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910-11 წ. დასტამბული. გაფორმებული. 1 გვ.

199. სამტრედიის რკინიგზის მოსამსახურეთა მისალოცი ლექსი კოტე მესხისადმი, სასცენო 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1911 წ. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

200. განჯის ქართველი საზოგადოების მილოცვა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წი. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

201. ოლოლის მილოცვა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით (ლექსი ავტორის მიერ წაკითხული იქნა კოტე მესხის 30 წლის იუბილეზე 4 იანვარს ქ. ქუთაისში)
1910 წ. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

202. კულაშის მასწავლებელთა მისალოცი ლექსი-ექსპრომტი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით. ხელს აწერს კულაშის მასწავლებელთა წარმომადგენელი – ვარლამ ივერიელი.
1911 წ. 8 აპრილი. სამტრედია. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

203. ქუთაისის ქართული დრამატული საზოგადოების მისალოცი ადრესი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით. ხელს აწერენ: მ. გ. ანჯაფარაძისა, ილ. ჩიქოვანი, ივანე პურადაშვილი.
1911 წ. 4 იანვარი. დასტამბული. 1 გვ.

204. ჭიათურის ქართული დრამატული საზოგადოების მისალოცი ადრესი კოტე მესხ-

ისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით. ხელს აწერენ: გამგეობის თავმჯდომარე ს. ტარუაშვილი; წევრები: ერ. დეკანოსიძე, ივ. წერეთელი, ისიდორე გოგოლაშვილი. გ. ნუცუბიძე, ნ. ოთხმეზური.

1910 წ. 21 დეკემბერი. ხელნაწერი. მელანი. გაფორმებულია აკვარელში. 2 გვ.

205. სომხური დრამატული საზოგადოების მისალოცი წერილი კოტე მესხისადმი, 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით (ილუსტრირებული).

უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. სომხურ და რუსულ ენებზე. 2 გვ.

206. დრამატული საზოგადოების გამგეობის მისალოცი ადრესი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

ხელს აწერენ დრამატული საზოგადოების გამგეობის წევრები: ალ. შიხონაშვილი, დ. ტარსაძე, ნ. ლორთქიფანიძე, დ. ნახუცრიშვილი.

1910 წ. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

207. ქუთაისის ვაჭართა მისალოცი წერილი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910-11 წ. ხელნაწერი. მელანი. 2 გვ.

208. გორის რუსული დრამატული წრის მისალოცი წერილი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. ხელნაწერი. მელანი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

209. მ. თუმანიშვილის მილოცვა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით. წუხს რომ სხვადასხვა მიზეზთა გამო ვერ დაესწრო წარმოდგენას.

1910 წ. 21 დეკემბერი. ქ. ტფილისი. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

210. ტფილისის ზუბალაშვილის სახელობის სახალხო სექციების კომიტეტისგან მისალოცი ადრესი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით. ადრესს ხელს აწერენ სახალხო კომიტეტის წევრები: ს. კუკოლსკი, პ. ტედევი, ვ. პ. კუზავოვი (ადრესი გაფორმებულია აკვარელში. მხატვ. ვ. კუზავოვი).

1910 წ. ხელნაწერი. მელანი. ნახატი აკვარელში. 1 გვ.

211. „ნაძალადევის“ სცენისმოყვარეთა წრის მისალოცი ადრესი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით. ხელს აწერენ: ალ. ქობულაძე, ალ. ნაცვლიშვილი, იასონ ფანაშვილი, ზაქარია ლაბაური, სვიმონ სვიმონიძე, ბესარიონ დავანაძე.

1910 წ. ტფილისი. ხელნაწერი. ილუსტრირებული. დაზიანებული. 1 გვ.

212. ახალციხის ძველი რაბათის ქართველთა საზოგადოების სახელით, ნიკო ასათიანის მისალოცი წერილი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით. ხელს აწერს ახალციხის რაბათის ქართული სცენის მოყვარეთა წრის წარმომადგენელი ნიკო ასათიანი.

1910 წ. 19 დეკემბერი. ავტოგრაფი. მელანი. 1 გვ.

213. გორის ქართველთა საზოგადოების მისალოცი ადრესი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით. ილუსტრირებული.

1910 წ. 21 ქრისტეშობა (დეკემბერი). ქ. გორი. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

214. სამტრედიის ქალთა წრის მილოცვა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910-1911 წწ. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

215. ქუთაისის ქართული სცენის მსახიობ, ვასო ბალანჩივაძის საიუბილეო მისალოცი ბარათი კოტე მესხისადმი. წუხს, რომ ავადმყოფობის გამო ვერ მოახერხა საიუბილეო საღამოზე დასწრება. იხსენებს 18 წლის წინანდელ ამბავს, როდესაც კოტე მესხმა პირველად გამოიყვანა ქუთაისის სცენაზე.

1911 წ. 4 იანვარი. ხელნაწერი. მელანი. ილუსტრირებული. 2 გვ.

216. თბილისის საქალაქო თვითმართველობისა და კ. ი. ზუბალოვის სახ. საქალაქო სახალხო სახლის ადრესი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. 21 დეკემბერი. ქ. ტფილისი. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე (ყდით). 2 გვ.

217. კ. ნიკოლაძის ლექსი მიძღვნილი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილეზე წარმოდგენილი.

1910 წ. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

218. კოტე მესხის ქართული დრამატული საზოგადოების საპატიო წევრად არჩევის ადრესი. ხელს აწერენ გამგეობის თავმჯდომარე – ნ. ტარისიძე; მდივანი – კონსტანტინე ანდრონიკაშვილი. ადრესს აქვს ქართული დრამატული საზოგადოების პლომბიანი ბეჭედი.

1913 წ. დასტამბული. ხელით შევსებული. მელანი. 1 გვ.

219. გუგული ბუხნიკაშვილის მიერ გაგზავნილი მოსანვევი ბარათი მუსიკალური კომედიის თეატრისთვის. იწვევს სათეატრო მუზეუმში, რუსთაველის პრ. 23, სადაც გაიმართება კ. მესხის გარდაცვალების 30 წლისთავისადმი მიძღვნილი საღამო. მოხსენებას კ. მესხის ცხოვრებასა და მოღვაწეობის შესახებ კითხულობს ს. გერსამია. ხელს აწერს სათეატრო მუზეუმის დირექტორი: გ. ბუხნიკაშვილი.

1944 წ. ნაბეჭდი. 1 გვ.

220. გუგული ბუხნიკაშვილის მიერ გაგზავნილი მოსანვევი ბარათი სომხური თეატრისთვის. იწვევს სათეატრო მუზეუმში, რუსთაველის პრ. 23-ში, სადაც გაიმართება კ. მესხის გარდაცვალების 30 წლისთავისადმი მიძღვნილი საღამო. მოხსენებას კ. მესხის ცხოვრებასა და მოღვაწეობის შესახებ კითხულობს ს. გერსამია. ხელს აწერს, სათეატრო მუზეუმის დირექტორი: გ. ბუხნიკაშვილი.

1944 წ. ნაბეჭდი. 1 გვ.

221. სათეატრო მუზეუმის გეგმა კოტე მესხის გარდაცვალების 30 წლისთავთან დაკავშირებით, რომელიც 1944 წლის 5 ივნისს ჩატარდა შემდეგი პროგრამით; ა). „კოტე მესხის ცხოვრება და მოღვაწეობა“ – ს. გერსამია; ბ). მოგონებები კ. მესხის შესახებ – ა. ნუნუნავა, ვ. ბალანჩივაძე; გ). ერთდღიანი გამოფენა. ხელს აწერს მუზეუმის დირექტორი: გუგული ბუხნიკაშვილი.

1944 წ. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

მისალოცი ღვაწიანი კოტე მესხის სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით

222. მარგარიტა კელარჯიშვილის მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. 21 დეკემბერი. ხელნაწერი. ფანქარი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

223. თელავის დრამატული საზოგადოების მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. 21 დეკემბერი. ხელნაწერი. ფანქარი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

224. თავართქილაძის, მეგრელიშვილის, ბარამიძის, ლამბაშიძის, ასათიანის, თავდგირიძის, არეშიძის, გეგიძის, დოლიძის, მეგრელიშვილის, ჩიკვაძისა და ჩიჩუას მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. 21 დეკემბერი. ხელნაწერი. ფანქარი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

225. თავად ჯანდიერის მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. 21 დეკემბერი. ხელნაწერი. ფანქარი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

226. თავად დადიანის მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. 21 დეკემბერი. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

1910 წ. 21 დეკემბერი. ხელნაწერი. ფანქარი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

242. ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების ბორჯომის განყოფილების მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. 21 დეკემბერი. ხელნაწერი. მელანი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

243. დიდებულის (?), ხმალადის (?), გომელაურის (?) მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. 21 დეკემბერი. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

244. შიუკაშვილის (?) მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. 21 დეკემბერი. ხელნაწერი. ფანქარი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

245. ვარდენ წერეთლის მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. 21 დეკემბერი. ხელნაწერი. ფანქარი. 1 გვ.

246. ნიკოლოზ სარჯველაძის მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. 21 დეკემბერი. ხელნაწერი. ფანქარი. 1 გვ.

247. ჭიჭინაძის (?) მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. 21 დეკემბერი. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

248. მიხეილ დადიანის მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. 21 დეკემბერი. ხელნაწერი. ფანქარი 1 გვ.

249. გერმანე გოგიტიძის მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. 21 დეკემბერი. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

250. პეტერბურგის უნივერსიტეტის ქართველ სწავლულთა წრის მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. 21 დეკემბერი. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

251. ვარშავის ქართველ სტუდენტთა მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. 21 დეკემბერი. ნაბეჭდი. 1 გვ.

252. კიევის ქართველ სტუდენტთა მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. 21 დეკემბერი. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

253. პავლე დალუხანოვის მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. 21 დეკემბერი. ხელნაწერი. ფანქარი. 1 გვ.

254. გამრეკელის (?) მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. 21 დეკემბერი. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

255. კნიაზ კადალოვის მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. 21 დეკემბერი. ხელნაწერი. ფანქარი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

256. თოფურიძის (?), პაპავას (?), იოსელიანის (?) მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი,

სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. 21 დეკემბერი. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

257. განიევის (?) მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. 21 დეკემბერი. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

258. სოფია ნათენაძის მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. 21 დეკემბერი. ხელნაწერი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

259. გამრეკელის (ბაბო გამრეკელი) მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ქ. ტფილისი. ხელნაწერი. ფანქარი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

260. გაზეთ „თეატრი და ხელოვნების“ კორესპოდენტ კობიაშვილის მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ხელნაწერი. მელანი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

261. მარიამ და მიხეილ სარაჯიშვილების მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ხელნაწერი. ფანქარი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

262. შემოქმედების თავყვანისმცემლების მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ქ. ტფილისი. ხელნაწერი. ფანქარი. რუსულ ენაზე. 2 გვ.

263. სტამბა „ტიანშანის“ საზოგადოების სახელით ხიზანიშვილის (?) მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. თიანეთი. ხელნაწერი. ფანქარი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

264. ლიპარტელიანის (?), პარკაძის (?), ანონიევის (?), ხოდოლაევის (?) მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ქ. გორი. ხელნაწერი. ფანქარი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

265. ნუცა ჩხეიძისა და მიხეილ ქორელის მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ქ. ქუთაისი. ხელნაწერი. ფანქარი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

266. სენაკის თავადაზნაურთა სკოლის თანამშრომლების მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ხელნაწერი. ფანქარი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

267. რედაქტორ კუგელის მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წელი. 21 დეკემბერი. პეტერბურგი. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

268. მართა და სვიმონ კვიციანიშვილების მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

269. კიტა ბუაჩიძის მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. 21 დეკემბერი. ქ. ქუთაისი. ხელნაწერი. რუსულ ენაზე. 2 გვ.

270. ქუთაისის თეატრის წარმომადგენელი ივანე პურადოვის (პურადაშვილი) მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. 21 დეკემბერი. ქ. ქუთაისი. ხელნაწერი. ფანქარი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

271. ონოსეს (?) და სერგოს (?) მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. 21 დეკემბერი. ქ. ქუთაისი. ხელნაწერი. ფანქარი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

272. ანა ვასილევას საიუბილეო მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ქ. ტფილისი. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

273. ბათუმის სამმართველოს განათლების საზოგადოების განყოფილების წევრთა: ჟურულის (?), შატილოვის (?), ფერაძის (?), რაბაევის (?), ბერძენიშვილის (?), მეფისოვის (?), მიქელაძის (?) მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ქ. ბათუმი. ნაბეჭდი. ხელნაწერი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

274. ქართული მინათმოქმედების სამმართველოს მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ნაბეჭდი. 1 გვ.

275. ქუთაისის საოლქო დუმის საქალაქო მმართველის წევრთა საიუბილეო მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ქ. ქუთაისი. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 2 გვ.

276. მოსკოვის საიმპერატორო მცირე თეატრის დასის მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ქ. მოსკოვი. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

277. განათლების საზოგადოებასთან არსებული ბაქოს დრამატული სექციის მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ქ. ბაქო. ნაბეჭდი. ხელნაწერი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

278. ოზურგეთის ქალაქისთავის პლატონ ბერიძის მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

279. მარია ერმოლოვას მისალოცი დეპეშა-წერილი კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით. უსურვებს ბედნიერებას, დიდ და ხანგრძლივ სიცოცხლეს.
1910 წ. ქ. მოსკოვი. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

280. მოსკოვის სამხატვრო თეატრის „ტორეადორების“ ვიშნევსკის, ლუჟსკის, კაჩალოვის, ბალიევის, ალექსანდროვის, ლეონიდოვის, ადაშეკის, ურალოვის, მჭედლოვის, მასალიტინოვის, ზვანცევის, გრიბუნინის, ვორონოვის მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ქ. მოსკოვი. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

281. ალ. სუმბათაშვილ-იუჟინის მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ქ. პეტერბურგი. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

282. მოსკოვის უნივერსიტეტთან არსებული ილია ჭავჭავაძის სახელობის ქართული კულტურის წრის წევრთა მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ქ. მოსკოვი. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

283. ნინა, ელზა და გოგი ელიაშვილის მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1910 წ. ქ. ტფილისი. ხელნაწერი (მელანი). რუსულ ენაზე. 1 გვ.

284. კონსტანტინე (კოტე) გვარამაძის მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. ახალციხე. ხელნაწერი. ფანქარი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

285. ნასიძის (?) მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. ზუგდიდი. ხელნაწერი. ფანქარი. რუსულ ენაზე. 2 გვ.

286. ხუჭუასა (?) და კოლელიშვილის (?) მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. ქ. ტფილისი. ხელნაწერი. ფანქარი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

287. ხონის რაიონის ტაძრის სასულიერო ოლქიდან დევიძის მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. ხონი. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე 1 გვ.

288. ნიკოლაძის (?), მეუნარგიას (?), ცინცაძის, (?) მიქაბერიძის (?), გამყრელიძის (?), ლლონტის (?) მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. ხელნაწერი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

289. ნახჭევანელი ქართველების მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ. ხელნაწერი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

290. ალექსანდროვისა და მჭედლოვის (მჭედლიშვილის) მისალოცი დეპეშა კოტე მესხისადმი, სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წელი. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

291. ივანეს (?) მოკითხვის დეპეშა კოტე მესხისადმი, მისი ჯანმრთელობის შესახებ.

1914 წ. ქ. ტფილისი. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

292. პეტერბურგის (?) მოკითხვის დეპეშა კოტე მესხისადმი, მისი ჯანმრთელობის შესახებ.

1914 წ. ქ. ტფილისი. ნაბეჭდი. 1 გვ.

293. ანჯაფარიძის (?) მოკითხვის დეპეშა კოტე მესხისადმი, მისი ჯანმრთელობის შესახებ.

1914 წ. ქ. ტფილისი. ნაბეჭდი. 1 გვ.

294. ივანეს (?) მოკითხვის დეპეშა კოტე მესხისადმი, მისი ჯანმრთელობის შესახებ.

1914 წ. ნაბეჭდი. 1 გვ.

295. ქეთოს (?) მოკითხვის დეპეშა კოტე მესხისადმი, მისი ჯანმრთელობის შესახებ.

1914 წ. ნაბეჭდი. 1 გვ.

კოტე მესხის გარდაცვალებასთან დაკავშირებული დეპეშები

296. პაპისა აბაშიძის სამძიმრის დეპეშა კოტე მესხის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით.

1914 წ. ხელნაწერი. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

297. მაკრინესა და კალისტრატეს სამძიმრის დეპეშა კოტე მესხის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით.

1914 წ. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე 1 გვ.

298. კობერიძე ელიკოს სამძიმრის დეპეშა კოტე მესხის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით.

1914 წ. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

299. პელაგია ავალიანის სამძიმრის დეპეშა კოტე მესხის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით.

1914 წ. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

300. ბონდო და დავით ჩხეიძეების სამძიმრის დეპეშა კოტე მესხის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით.

1914 წ. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

301. სონია ჯაყელის სამძიმრის დეპეშა კოტე მესხის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით.

1914 წ. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

302. თამარა მიქელაძის სამძიმრის დეპეშა კოტე მესხის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით.

1914 წ. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

303. ნატაშას (?) და კოკოს (?) სამძიმრის დეპეშა კოტე მესხის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით.

1914 წ. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

304. კოლიას (?) სამძიმრის დეპეშა კოტე მესხის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით.

1914 წ. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

305. ტასიკოს (?) სამძიმრის დეპეშა კოტე მესხის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით.

1914 წ. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

306. ვარიას (?) სამძიმრის დეპეშა კოტე მესხის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით.

1914 წ. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

307. ანიჩკას (?) სამძიმრის დეპეშა კოტე მესხის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით.

1914 წ. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

308. კატოს (?) სამძიმრის დეპეშა კოტე მესხის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით.

1914 წ. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

309. მათიკოს (?) სამძიმრის დეპეშა კოტე მესხის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით.

1914 წ. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

310. ივანეს (?) სამძიმრის დეპეშა კოტე მესხის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით.

1914 წ. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე.

311. ჩხარტიშვილის (?) სამძიმრის დეპეშა კოტე მესხის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით.

1914 წ. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

312. ვასოს (?) სამძიმრის დეპეშა კოტე მესხის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით.

1914 წ. ხელნაწერი. ფანქარი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

313. ალექსანდრე დევიძის სამძიმრის დეპეშა კოტე მესხის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით.

1914 წ. ხელნაწერი. ფანქარი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

კოტე მესხის მიერ დაწერილი და გადმოკეთებული პიესები

314. სცენა „სალხინოდან“. კოტე მესხის მიერ დაწერილი პიესა.

უთარილო. ავტოგრაფი. მელანი. 8 გვ.

315. „დათო და გაიანე“. შარჟი „ლალატიდან“. პატარა ფელეტონი.

უთარილო. ავტოგრაფი. მელანი, ჩასწორებული ფანქრით. 6 გვ.

316. „მელპომენა და პოეზია“, გადმოკეთებული კ. მესხის მიერ. მე-7 გვერდზე მიწერილია წითელი ფანქრით „კოტე მესხის გადმოკეთებული 1900 წელს, კოტეს მეუღლის ცნო-

ბით“.

1900 წ. ავტოგრაფი. მელანი. 6 გვ.

317. კოტე მესხის „მეფე ბაგრატ მე-4“. ისტორიული დრამა. 3 მოქ.
1883 წ. ავტოგრაფი. მელანი, ჩასწორებული ფანქრით. 1 რვეული. 59 გვ.

318. „ცოლის შერთვა მინდა!“ სცენა პიესიდან.
უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. 3 გვ.

319. ფილიპ დერბეს როლი უცნობი პიესიდან.
უთარილო. ავტოგრაფი. მელანი. 8 გვ.

320. ვ. სარდუას პიესა „მადამ სან-ჟენი“. თარგმანი კოტე მესხისა (მოქმედ პირთა როლების ამონაწერები). მოქმედი პირნი: კონია, ელიზა, ფუშე, კაროლინა, ჟასმენი, ლეფეგრი, ლურჯა, ლარუსოტი, კანონველი, ნაპოლეონი, ტუანონი, ქული, დეოპერნო, ვინეგრი, მატეი, სავარი, ნეიპერი.
უთარილო. ავტოგრაფი. მელანი. 160 გვ.

321. „სამშობლო“. შარყი ერთ სურათად. მოქმედი პირნი: სიმონ ლეონდცევი. „დეისტ-ვიტ-სტატსკი სოვეტნიკი“ და ლევან ხიმშიაშვილი.
უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

322. სცენები შეკრებილი და წაკითხული კოტე მესხის მიერ. 1. „რკინის გზა“ – 10 გვ. 2. „ლომინ გოდობრილიძე თბილისში.“ – 6 გვ. 3. „თარჯიმანი“ – 6 გვ. 4. „სასამოვნო ამბები“ – 4 გვ. 5. „ზღვაზედ“ – 3 გვ. (გადახაზული წითელი ფანქრით).
1903 წ. 17 იანვარი. ტფილისი. ხელნაწერი. მელანი. ბლოკნოტი 33 გვ.

323. კოტე მესხის მიერ ამონერილი რეპილის როლი პიესიდან „სტუმარი“ ორ. 2 მოქ. კ. ბრანდესის, თარგმანი ი. მაჭავარიანის. პირველად დაიდგა ტფილისში 1893 წელის 13 თებერვალი. ქუთაისში – 1903 წელს.
უთარილო. ავტოგრაფი. მელანი. 16 გვ.

324. კოტე მესხის პარიზის შთაბეჭდილებიდან. „მამის მონამვლა“ (სასამართლოს მატინე). „პარიზის სისხლის სასამართლო“.
1900 წ. სექტემბერი. ავტოგრაფი. მელანი. 10 გვ.

პროგრამები

325. ქართული დრამატული საზოგადოების პროგრამა. კოტე მესხის თარგმანი ფრანგულიდან. „კოვერლეოს მკვლელობა“. მონაწილეობენ: სენ ერლი კოვერლეი – ვ. გუ-ნია, როჯერ კოვერლეი – კ. მესხი, მისტრის გორდონი – ე. მესხი. [საგანგებოდ პიესისთვის მომზადდა „რკინის გზის მატარებელი“, რომელიც სცენაზე გაივლის].
უთარილო. დასტამბული. 4 გვ.

326. I. ქართული თეატრის პროგრამა. ბენეფისი კოტე მესხისა. „ხალხის სიკეთე“ – გერცლი. რეჟისორი – ვლ. ალექსი-მესხიშვილი. ეზოპოს როლში – კოტე მესხი. სოლონი ათინელი – ვლ. ალექსი-მესხიშვილი. II. „სიკვდილი ნაპოლეონისა“ – გერცლი. რეჟისორი – ვლ. ალექსი მესხიშვილი. ნაპოლეონის როლში – კ. მესხი.
1910 წ. 26 თებერვალი. დასტამბული. 4 გვ.

327. კოტე მესხის საიუბილეო დღესასწაულის პროგრამა. I. პოტაპენკო. „სიზმარი ტაინი სოვეტნიკისა“ (პოლიტიკური ბუფონადა 1 მოქ.). კრუტოეზოვის როლში – კ. მესხი. II. „სიკვდილი ნაპოლეონისა“ – გადმოკეთებული გ. აბაკელიას მიერ (ეტიუდი 1 მოქ.). ნაპო-ლეონის როლში – კ. მესხი.
1911 წ. 23 იანვარი. დასტამბული. 2 გვ.

328. კოტე მესხის საიუბილეო საღამოს პროგრამა. I. დრამატული საზოგადოების დასის მიერ გამართული 1911 წლის 4 იანვარს. „ტაინი სოვეტნიკის სიზმარი“ – კრუტეეზოვი. ტაინი სოვეტნიკის როლში – კოტე მესხი. II. „სიკვდილი ნაპოლეონისა“. რეჟისორი: მ. ქორე-

ლი. მ. დადიანი. ნაპოლეონის როლში – კ. მესხი.
1911 წ. დასტამბული. 1 გვ.

სხვადასხვა

329. კოტე მესხის ლექსი მიძღვნილი სამშობლოსადმი.
ავტოგრაფი. მელანი. 4 გვ.
330. კოტე მესხის მიერ მიძღვნილი ლექსები გ. ერისთავისა და ანტონოვისადმი.
ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.
331. კოტე მესხის მიერ მიძღვნილი ლექსი თავად ვორონცოვისადმი.
ავტოგრაფი. მელანი. 1 გვ.
332. კოტე მესხის მიერ დაწერილი სიტყვა დიდ რუს პოეტ ბალმონტზე, რომელიც საქართველოში იმყოფებოდა.
ავტოგრაფი. მელანი. რუსულ ენაზე 2 გვ.
333. კოტე მესხის აზრები საქართველოზე.
ავტოგრაფი. მელანი. 2 გვ.
334. დავით მესხის მიერ დაწერილი ლექსი ილია ჭავჭავაძის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით – „ილიას ხსოვნას“ (ჩასწორებული მისივე ხელით).
ავტოგრაფი. მელანი. 1 გვ.
335. სოხუმის ქალაქის თავის, ნიკო თავდგირიძის ნაჩუქარი წიგნი, კოტე მესხისადმი. წერს, ერობისა და ქალაქის წარმომადგენელთა თათბირის შესახებ. წიგნს მარჯვენა კუთხეში მიწერილი აქვს ციტატა: „პატარა გაზეთის რედაქტორს. კოტეს ნიკოსგან“.
1906 წ. დასტამბული. მელანი. რუსულ ენაზე. 16 გვ.

სავიზიტო ბარათები

336. ალ. სუმბათაშვილ-იუჟინის სავიზიტო ბარათი კოტე მესხისადმი.
ხელნაწერი. მელანი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.
337. ალ. სუმბათაშვილ-იუჟინის სავიზიტო ბარათი კოტე მესხისადმი, ბახრუშინთან საუბრებზე მიწვევასთან დაკავშირებით.
ხელნაწერი. მელანი. რუსულ ენაზე. 2 გვ.
338. სოფრომ ნიკოლოზის ძე სხირტლაძის სავიზიტო ბარათი კოტე მესხისადმი. სთხოვს მობრძანდეს მასთან 1 ან 2 საათზე საქმეზედ მოსალაპარაკებლად.
1912 წ. 15 აპრილი. ხელნაწერი. მელანი. 2 გვ.
339. იოსებ კაკაბაძის სავიზიტო ბარათი კოტე მესხისადმი.
ქ. ლონდონი. დასტამბული. 1 გვ.
340. ვლადიმერ ნიკოლოზის ძე აბულაძის სავიზიტო ბარათი კოტე მესხისადმი.
ხელნაწერი. მელანი. 2 გვ.
341. მიხეილ (მიშელ) დარიალის სავიზიტო ბარათი.
დასტამბული. ფრანგულ ენაზე. 1 გვ.
342. გიორგი შერვაშიძის სავიზიტო ბარათი
დასტამბული. 1 გვ.
343. რაფიელ ისარლოფის სავიზიტო ბარათი კოტე მესხისადმი. სთხოვს შეხვედრას.
პარიზი. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.
344. სავიზიტო ბარათი კოტე მესხის არქივიდან.
ქ. პარიზი. დასტამბული. ფრანგულ ენაზე. 1 გვ.

345. ნატალია დიმიტრის ასულ გრომოვას სავიზიტო ბარათი ნატო მესხისადმი.
სთხოვს, ეწვიოს ვახშმად მეუღლესთან ერთად.
ხელნაწერი. მელანი. 2 გვ.

346. კოტე მესხის სავიზიტო ბარათები.
დასტამბული. 3 ც.

347. ჟურნალ „თეატრი და ცხოვრების“ თანამშრომლებისგან გაგზავნილი გვირგვინის
ნარნერა, კოტე მესხის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით.
1914 წ. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

348. „ლექტურები“ მიძღვნილი კოტე მესხის სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილეს-
თან დაკავშირებით.
დასტამბული. 13 გვ.

ვლადიმერ ალექსი-მესხიშვილი

ვლადიმერ ალექსი-მესხიშვილი დაიბადა 1857 წლის 16 თებერვალს თბილისში, ცნობილი ექიმის, სარდიონ ალექსი-მესხიშვილის ოჯახში.

ლადო ჯერ კანონიჩის კერძო პანსიონში 4 წელი სწავლობდა, სადაც კარგად აითვისა ფრანგული ენა, შემდეგ პასტორ ლეზენდორფის ოჯახში გადაიყვანეს გერმანული ენის შესასწავლად. ამიტომ პატარა ლადოს მშობლიური ენა თანდათან დაავიწყდა, რის შესახებაც ავტობიოგრაფიაში წერდა: „სამწუხაროდ ეს მიუტევებელი ნაკლი ეხლაც სჭირს ჩვენს მაღალ საზოგადოებას. არა ერთსა და ორ ქართველს იპოვით, რომელთაც სამშობლო ენისა არა უწყიან-რა. ეს გარემოება მით უფრო მაკვირვებს, რომ მესხიშვილთა გვარი ყოველთვის მშვენიერი ქართულის მცოდნე იყო და თვით მამაჩემი სხვადასვა თარგმანებს გარდა, ქართულ ჟურნალ „ცისკარში“ თანამშრომლობდა“ (დ. კასრაძე. „ვლადიმერ სარდიონის ძე ალექსი-მესხიშვილი“. ტფილისი. 1913 წ. გვ. 25).

მშობლების დაკარგვის შემდეგ მცირეწლოვან ასაკში დარჩნილი ლადო, ბიძის – მიხეილ ალექსი-მესხიშვილის მზრუნველობის ქვეშ აღმოჩნდა. მან ძმისწულის ქონება მითვისა, ხოლო ლადო კიევის კადეტთა კორპუსში შეიყვანა, რომელიც სამხედრო ცხოვრებას ვერ შეეჩვია და 1871 წელს სწავლას თავი დაანება. ამ პერიოდში იგი დაუახლოვდა მოწინავე იდეებისათვის მებრძოლ პროფესორ დობროდეევს, რომელიც სამი წლის განმავლობაში კლასიკური გიმნაზიის ატესტატის მოსაღებად ამზადებდა. დობროდეევმა მოსკოვში საცხოვრებლად გადასვლის გამო ლადოც თან წაიყვანა და უგამოცდოდ უნივერსიტეტის საექიმო ფაკულტეტზე მიაღებინა, მაგრამ ჯანმრთელობის გამო იძულებული გახდა სწავლისთვის თავი დაენებებინა. შემდეგ გამოცდები ჩააბარა მასწავლებლობის უფლების მოსაპოვებლად და სამშობლოში დაბრუნების შემდეგ, კობიაშვილის პანსიონში მოეწყო მასწავლებლად, მაგრამ იქ დიდხანს არ დარჩენილა და თელავის წმ. ნინოს სასწავლებელში გადავიდა. თბილისში დაბრუნების შემდეგ რუსული დასის წარმოდგენებში მონაწილეობდა, ვინაიდან ქართული ენა დაავიწყებული ჰქონდა.

1881 წელს ილია ჭავჭავაძე, დავით ერისთავი და მიხეილ ბებუთაშვილი ერთ-ერთ რუსულ წარმოდგენას დაესწრნენ, რომელიც საქველმოქმედო მიზნით რუსულმა დასმა სახაზინო თატრში გამართა. თამაშობდნენ ი. კურჩაევ-ჩერნიშევის პიესას „Испорченная жизнь“, რომელშიც კურჩაევის მთავარ როლს ლადო მესხიშვილი ასრულებდა. აღსანიშნავია, რომ დავით ერისთავს გადმოკეთებული უკვე ჰქონდა ფრანგი დრამატურგის ვ. სარდუს პიესა „სამშობლო“, მაგრამ მთავარი როლის (ლევან ხიმშიაშვილის) განმასახიერებელს ეძებდა. ამიტომაც დავით ერისთავმა აღტაცებულმა შესძახა: „ძლივს არ ვიპოვე ჩემი ხიმშიაშვილიო“ (დ. კასრაძე. „ვლადიმერ სარდიონის ძე ალექსი-მესხიშვილი“. ტფილისი. 1913 წ. გვ. 32).

პირველად ლადო მესხიშვილი ქართულ სცენას, როგორც სცენისმოყვარე 1881 წლის 18 იანვარს მოეწვინა, ივ. კერესელიძის სასარგებლოდ გამართული წარმოდგენის დივერტისმენტში, მაგრამ მაშინ იგი შეუმჩნეველი დარჩა და მხოლოდ ზემოაღნიშნული შემთხვევის შემდეგ, იმავე წლის 10 ოქტომბერს სპექტაკლში „შეშლილია“ ვილკენის როლი განასახიერა. ამას მოჰყვა ინდოს როლი, რომელიც ზემოხსენებული პიესის, „Испорченная жизнь“-ის, გადმოქართულებული ვარიანტი იყო სახელწოდებით „დაქცეული ოჯახი“.

ვლ. ალექსი-მესხიშვილი თბილისისა და ქუთაისის თეატრებში წამყვან მსახიობად, რეჟისორად და დასის ხელმძღვანელად 1881-89, 1893-1906, 1910-15 წლებში მოღვაწეობდა, ხოლო რუსეთის სხვადასხვა თეატრების სცენებზე 1889-92, 1906-09, 1915-20 წლებში გამოდიოდა. 1912 წ. ხელმძღვანელობდა ქართულ თეატრთან არსებულ დრამატულ სტუდიას. 1913 წელს თბილისისა და საქართველოს ქალაქებსა და სოფლებში, დიდი ზემოთ აღინიშნა მისი სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის იუბილე. ქართულ თეატრში შეასრულა 200-ზე მეტი როლი და დადგა 100-ზე მეტი სპექტაკლი, თარგმნა 15 პიესა.

ქართულ სცენაზე სერიოზული დრამატული რეპერტუარის დამკვიდრება, უმთავრესად ლ. ალექსი-მესხიშვილის მოღვაწეობასთან არის დაკავშირებული. ამ ხარვეზის ამოვსება